

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XIII. Cùm tibi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

hereditate, artificio, aut doctrina acquisivit, ea arbitrio decedentis distribuuntur: quia verò aliqui sunt, in diversis Ecclesijs beneficia possidentes, eorum mortuorum bona profectitia inter easdem Ecclesias juxta proportionem reddituum, seu proventuum, debent dividi.

SUMMARIUM.

1. Inter Clericos beneficiatos alij administrationem habent, alij simplicem tantum præbendam.
2. Ad quem devolvantur bona profectitia Ecclesie, si beneficiarius administrationem habens moriatur.

Notandum primum. Quæ beneficiarij non tantum, qui administrationem habent, sed etiam, qui simplicem Canonicatum, intuitu Ecclesie, vel ex titulis Ecclesiasticis colligunt, ea Ecclesie remanere debent, sive sint immobilia, sive mobilia, & idè de ijs bonis liberè testari non possunt.

Notandum secundum. Inter beneficiarios alij sunt, qui administrationem, & curam Ecclesie, Capellæ, vel altaris habent; alij verò, qui administrationem nullam habent, quibus portio aliqua Capitularium bonorum præbetur. Hanc distinctionem sumptam ex hoc cap. videre potes in Gl. c. ult. v. reservari de officio ordinarij in 6.

Notandum tertium. Si Prælati, Rector, alijsve beneficiarius administrationem habens moriatur, bona ejus profectitia, spectato communi jure, devolvuntur ad successorem, non ut ijs ad libitum utatur, sed tanquam administrator fidelis, dispenset; sin autem Canonicus, seu aliquis ex Collegio præbendarius, moriatur, bona ejus devolvuntur ad Capitulum, ut ea, vel distribuatur inter singulos, vel in communi massâ ad futuras necessitates servet. Ratio est, cum enim bona hæc ad Ecclesiam redeant, dari debent illi, qui bonorum Ecclesie administrationem, & curam habet;

talibus autem est Prælati, Rector &c. in Canonicatibus autè & Collegijs eorum non singuli Canonici, sed Capitulum administrationem, & curam bonorum communium habet.

Notandum quartum. Permissum est beneficiarijs, ut ex restantibus profectitijs bonis mobilibus moderatas elemosinas, & donationes remuneratorias ante mortem faciant. Idem habetur in c. ad hæc l. hoc m.

Notandum quintum. Si plarium Ecclesiarum beneficiarius sit, ejus mortui bonorum profectitia dividenda sunt inter Ecclesiam, vel successores in administratione, secundum proportionem, ita, ut si ab una Ecclesia duplo plus proventuum accipit, & hæc partes proveniant ex bonis relictis, & hæc pars tertia; præterquã si consistat, quod bonorum residua profecta sint ex una Ecclesia, verò proventus, quantumvis abundantius in ejus loci pauperes, Ecclesie fabricam, &c. à beneficiario infumpti sint. Vide l. l. 2. n. 11.

CAPITULUM XIII.

Cum tibi.

PARAPHRASIS.

Si quis decessurus voluntatem suam ultimam Titij amici sui dispositioni committat, non videtur decedere intestatus.

SUMMARIUM.

Qui decessurus alterius arbitrio dispositionem bonorum suorum committit, de jure Canonico ad pias causas referri videtur.

Notandum. Secundum jus Canonice, si quis decessurus dispositionem bonorum alterius committat arbitrio, hæc bona sua omnia censetur ad pias causas referri, secundum alterius à se nominatam liberram distributionem. Ita intelligit Abb. Covar. & alij, Bartolus in l. 1. n. 4. SS. Ecclesijs. Clarus v. testamentum. q. 1. n. 6. Ratio est, nam ultima voluntas intelligi debet, ita, ut valeat potius, quam

pereat, *argum. L. Scævola 76. ff. ad S. C. Trebellianum*; dispositiones autem ultimæ, si in tertie personæ voluntatem, & arbitrium referantur, irritæ censentur, quoad civiles Leges *L. ita 32. ff. de hæredibus instituendis*. idem, ne omnino intercidat dispositio, explicari debet, quod defunctus voluerit in pias causas bona devolvi, secundum electionem, & arbitrium Titij: id enim fieri potest, cum hæ causæ civilium legum solemnitatibus subditæ non sint, & idem secundum istum intellectum voluntas testatoris consistat, sicuti dictum est in *c. cum estis*. Accedit, si alterius personæ arbitrio aliquid committatur, quod ea ita debeat arbitrari, sicuti quilibet vir prudens arbitraretur, sive quod optimum, & consultißimum videri debet *L. fideicommissa 11. §. quamquam ff. de legatis tertio*, optimum autem defuncto & prudentissimè factum erit, si Titius, cuius arbitrio dispositio bonorum commissa est, ea in pauperes, & alias causas pias pro salute animæ ejusdem defuncti distribuerit.

CAPITULUM XIV.

Officij.

PARAPHRASIS.

In hoc cap. Innocentius III. tria asserit; primum. Si testator portionem aliquam Episcopo legavit, hac conditione, ut is eam contentus, portionem canonicam, sive quæ ipsi secundum Canones ex funeralibus, & similibus legatis deberetur, petere nolit, Episcopus autem portionem sibi tali pacto legatam acceptavit, tunc portionem canonicam petere non potest. Ratio dari debet, quia juri suo, ac favori quilibet renunciare potest. Alterum, si Episcopus portionem, quæ ipsi absolute legata fuit, acceptavit, tunc portionem canonicam ex legatis, & funeralibus, nihilominus petere potest. Ratio est, quia hæc duo rectè simul consistunt, ut Episcopus portionem u-

nam accipiat ex voluntate testatoris; alteram verò ex constitutione Canonis, & à legatarijs Ecclesijs, consequenter dum unam portionem Episcopus accipit, alteri renunciare non censetur, cum renunciatio stricti juris sit, neque sine necessitate colligenda. Confirmari potest *ex L. unica §. primum verò sciendum. c. de rei uxoria actione*. Ubi dicitur, si maritus absolute legaverit, quod censendus non sit, reliquisse animo compensandi dotem, quæ ipsi soluto matrimonio ex Lege restitui debet, præterquam si id testator exprimat. Tertium. Si testator plura reliquerit Ecclesijs tali verborum conceptione, juxta quam Episcopo portio canonica non debetur, constat autem id ipsum egisse in fraudem, tunc Episcopo portio canonica nihilominus danda est. Ita hoc membrum intelligit *Innoc. & habetur expressius in c. ult. hoc tit.*

CAPITULUM XV.

Requisisti.

PARAPHRASIS.

In hoc c. Innocentius III. asserit primò. Ex ijs, quæ pro salute animæ Ecclesijs, aut pijs locis legata, vel mortis causâ donata sunt (mortuaria vocari solent) Episcopus portionem, quæ est quarta, quibusdam in locis tertia pars, secundum Canones vindicare potest. Ita etiam habetur *in c. conquereute 16. de officio ordinarij*. Ratio est, quia Episcopus est caput Ecclesiæ sibi subditæ, & idem pars aliqua ad ipsum spectare debet ex ijs, quæ Ecclesiæ relinquuntur. Habet autem id locum non tantum, si Cathedrali Ecclesiæ relicta sit, sed etiam si inferioribus Ecclesijs, cum & earum ordinarius pastor sit *c. cum Episcopus 7. de officio ordinarij in 6.* Porro hæc quartam mortuorum, sicuti & decimarum quartam pluribus in locis

Si 3 aboli-